

Evenimentul zilei – 26 octombrie 2011

Cine a fost Nicu Ceaușescu? Ispita comunismului dinastic (VIII)

Sunt unele episoade din adolescență care readuc în memorie destine și întâmplări revelatoare.

Liliana Drăgan a fost colega noastră până în clasa a IX-a. Locuia pe Iuliu Tetrat, colț cu Jean Texier, străzi cu nume de aviatori morți în Primul Război Mondial, vizavi de mine. Tatăl ei, tipograf de meserie, îl cunoștea pe tatăl meu.

Cea mai bună prietenă a Liliane, care locuia la câteva case mai încolo, spre Piața Dorobanți, a fost, ani de zile, Jacqueline (Jackie) Filip, fiica lui Gheorghe (Georges) Filip, unul din conducătorii maquis-ului din zona Sud în rezistența franceză, ulterior consilier pe probleme economice la Consiliul de Miniștri. Cel puțin egal ca merite cu un Gheorghe Gaston Marin sau un Mihail Florescu, absolvent de Politehnică în Franța, Filip a fost ținut pe poziții secundare, probabil chiar cu "ajutorul" deloc binevoitor al acestor doi "amici". Nu era unul dintre favoriții lui Gheorghiu-Dej, precum Gaston, șeful de cabinet al liderului comunist la Ministerul Comunicațiilor în primii ani de după 23 august 1944. Mama lui Jackie și a fratelui ei Claude, Annie, era, ca și Bobbie Gaston, ca și Nellie Florescu, ca și Betka Vasilichi, ca și mătușa lui Radu Stern și a lui Andrei Manoliu, Mimi Schwimmer, văduva doctorului Schwimmer care lucrase în spitalul Brigăzilor Internaționale cu mama mea, franțuzoaică. Jackie a fost colegă, la "Petru Groza" cu Tudor Jebeleanu. Familia Filip a plecat devreme din România, prin 1967. Veneau adeseori pe la noi, erau extrem de scârbiți de tot ce se întâmpla.

Tot pe Iuliu Tetrat locuia și familia Banyai. Ilegalist faimos, fost rector la Universitatea "Bolyai" din Cluj, istoric oficial căzut într-o relativă dizgrație, Ladislau Banyai fusese la un moment dat ministru adjunct al învățământului. Îl vedeam des pe stradă pe Peter, fiul său. La un moment dat, împreună cu o prietenă, Donca Vianu, mergeam pe la el să ascultam jazz. Cu fiul lui Mihail Florescu, ani de zile ministru al chimiei, fost luptător în Rezistența franceză, Alexei, am rămas prieten până în ziua de azi. Mi-a înlesnit accesul la fabuloasa bibliotecă de istorie, filosofie și sociologie a tatălui său. Fără cărțile împrumutate de la Alexei nu cred că mi-aș fi putut scrie teza de doctorat. Tot el m-a ajutat, în iunie 1990, să intru la Spitalul de Urgență, să-l vad pe Marian Munteanu. Om de o mare onestitate, Alexei a trecut de partea forțelor anti-totalitare, a fost unul dintre psihologii care i-au ajutat pe greviștii foamei din Piața Universității în iunie 1990. Revin la Liliana, o fată de o debordantă, contagioasă spontaneitate, cu un umor într-adevăr irezistibil: în clasa a VIII-a, plictisită de aerele aristocratice ale prințisorului Nicu Ceaușescu, a profitat de un moment de neatenție al acestuia și i-a strecurat în sandwich-ul adus de acasă, copios garnisit cu trufandale, un gândac (era perioada când citeam "Metamorfoza" lui Kafka). Râdeam cu toții cu hohote. Nicu era furibund. Nu era vorba doar de dezgust, ci de faptul că fusese luat public în zeflema, că fusese umilit. Tocmai el, cel care trăgea fetele de păr pe coridoare, cel care își permitea să înjure fără jenă pe cine avea chef, să fie ținta unei asemenea supreme bășcălii! Nu s-a răzbunat, n-a făcut caz, de fapt ținea la Liliana. Ea s-a mutat apoi la "Caragiale". Ne vedeam în continuare des. S-a căsătorit cu Petrică Iordache, care făcea Conservatorul și cânta într-o formație rock (cred că în "Sfinx"). Petrică a rămas în Germania, Liliana a reușit, după o lungă așteptare, să plece și ea (prin 1973 sau 74).

Prietenul meu Radu Stern a studiat Istoria Artelor, a scris o teză despre "Avangardă și conștiința critică", s-a căsătorit cu pianista Wanda Brauner, au plecat în Elveția la sfârșitul anilor 70. A făcut doctoratul acolo, a predat estetica, este directorul programelor educaționale la Musée de l'Elisée din Lausanne. A scris studii și cărți remarcabile, inclusiv "Against Fashion", apărută la MIT Press. Este organizatorul și autorul superbului catalog al expoziției de imens succes de la Amsterdam despre artiștii evrei ai avangardei din România. Când am fost duși cu școala, în septembrie 1968, la IAS Jegalia, să depănușăm porumb, în locul armatei, mobilizată la frontieră așteptând mereu venirea unui inamic de fapt inexistent, pentru că sovieticilor puțin le păsa de Ceaușescu și gesticulațiile sale, Nicu nu a fost prezent decât maximum două zile. Ipoteza că sovieticii se pregăteau să atace România în august-septembrie 1968 nu este coroborată de informațiile oferite de cei mai importanți cercetători ai istoriei blocului sovietic, precum Mark Kramer, directorul lui Cold War Project la Harvard.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/senatul-evz-cine-a-fost-nicu-ceausescu-ispita-comunismului-dinastic-viii-951269.html>